

закріплення на законодавчому рівні права експерта користуватись іншими правами, встановленим законом та відомчими нормативно-правовими актами при провадженні експертизи. Це стосується, наприклад, можливості робити заяви, вносити зауваження, доповнення, уточнення під час як досудового слідства та і судового розгляду з приводу неправильного тлумачення учасниками процесу висновку експерта або його показань.

Отже, чітка регламентація прав експерта та їх здійснення забезпечує йому додаткові сприятливі умови для якісного дослідження об'єктів експертизи.

Література

1. Закон України Закон від 25.02.1994року № 4038-ХІІ «Про судову експертизу» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 28, ст.232.
2. Інструкція про проведення судово-психіатричної експертизи в Україні. Затв. Наказом Міністерства охорони здоров'я України 08.10.2001 № 397.
3. Уголовно-процессуальное право РФ: Учебник, М.: Юристь.- 2003.-С.162.
4. Дьяконова О.Г. Процессуальные проблемы назначения и производства психиатрических и психологических экспертиз по уголовным делам в отношении живых лиц: дис. ... канд. Юрид.наук. Оренбург.- 2008.- С.131.

УДК 343.13 (043.2)

Хорт І.В.,
старший викладач
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ МЕХАНІЗМУ ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ОСОБИ В КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Проблема гарантій прав особи - традиційний об'єкт уваги в кримінально-процесуальній науці, підтвердженням чому слугує широкий теоретичний матеріал, накопичений у цій галузі юридичного знання. Об'ємність списку вчених, чії роботи із проблематики забезпечення прав і законних інтересів особи у сфері кримінального правосуддя склали солідний каталог праць, що охоплює у своїй періодизації не тільки сучасну вітчизняну кримінально-процесуальну науку, але й більш ранні етапи розвитку теорії кримінального процесу (з кінця ХІХ століття й по теперішній час, включаючи так званий радянський період), є очевидною.

Предметне розгортання проблематики процесуального забезпечення прав особи органічно пов'язане з характеристикою як статичних, так і динамічних зв'язків системи гарантій прав особи. Тому категорія механізму правового регулювання є оптимальною дослідницькою схемою. Сама категорія «механізм правового регулювання» є об'єктом багатьох наукових досліджень. Вона протягом багатьох років привертала увагу науковців — С. Алексєєва, А. Малько, С. Маврина, В. Протасова, Е. Лук'янової та ін., а на галузевому кримінально-процесуальному рівні

її докладно вивчали Р.В. Баранник, А.В. Белькова, М.В. Гузела, Н.В. Джига, Л.І. Зусь, О.В. Капліна, М.І. Леоненко, Е.Е. Манівлець, Л.Л. Нескороджена, В.В. Рожнова, А.Б. Романюк, В.В. Самолюк, В.М. Тертишник, Л.І. Шаповалова, Ю.П. Янович, та ін. і переконують: *актуальність* питань, обумовлених проблематикою правового стану особи в кримінальному судочинстві, не втратила стабільності.

Необхідність звертання до питань теорії й методології правової захищеності особи в кримінальному процесі викликана тенденцією у вітчизняній кримінально-процесуальній науці, сутність якої - прагнення змінити вигляд усього кримінального судочинства, перетворення його із засобу досягнення державних інтересів в інструмент залагоджування соціально-правового конфлікту, відновлення соціальної сутності кримінального правосуддя. Репресивно-пошукові риси кримінального судочинства, подолані національним законодавцем, переміняються якостями змагальності процесу. Процедура досягнення окремих кримінально- процесуальних цілей набуває характеру діалогічності. Зрозуміло, що закономірний наслідок цих процесів - динаміка галузевих юридичних засобів. Їх розвиток відбувається в рамках системних трансформаційних процесів в українській державі, на тлі відновлення наукової й професійної правосвідомості. Одночасно з відновленням методології правозахисних галузевих досліджень необхідно порушувати питання й про стратегію розвитку відповідного нормативного забезпечення.

Рішення цього завдання вбачається в трьох напрямках: перше - відпрацювання галузевих норм у системі право-обов'язок-відповідальність; друге - забезпечення процесуально-правовими засобами прав, обов'язків, засобів попередження й подолання зловживання процесуальними правами; третє - підняття правозахисної проблематики на рівень проблем правозастосовного процесу, його циклічності, забезпеченості процесуально-правовими засобами кожного з етапів правозастосовного циклу. Іншими словами, проблематику реальності правозахисного галузевого механізму, його ефективності необхідно зв'язувати із процесуальним рішенням - актом застосування права, переборюючи тенденцію розглядати питання про гарантії, головним чином, у контексті процесуального положення правомочної і правозобов'язаної сторін.

Таким чином, створення в сьогоdnішній Україні режиму правової захищеності особи можливе лише на основі діалогу юридичної науки, законодавця й правозастосовувача. Творчий потенціал їхніх зусиль повинен бути звернений на вирішення першочергового завдання - розвиток юридичних засобів, що забезпечують реальність прав, свобод і законних інтересів суб'єктів права.

Справедливо зазначається, що кримінально-процесуальне законодавство в кожній державі є інструментом політики. Саме на цій ділянці правового регулювання формується оцінка держави, її політичного режиму. У теорії кримінально-процесуального права підкреслюється, що «політична, економічна, історична, культурна обумовленість кримінально-процесуальної форми відображає й визначає стан особи в державно організованому суспільстві, ступінь індивідуальної свободи». У юридичній теорії зазначається, що «кримінально-процесуальне право в загальному вигляді виражає соціальну зацікавленість суспільства, тобто публічний інтерес. Однак організація кримінального судочинства винятково на публічних засадах не може в максимальному ступені забезпечити інтереси захисту кожної

окремої людини, що потрапила в сферу кримінально-процесуальної діяльності. Гарантією поважання особи, забезпечення прав і свобод людини є не тільки неухильне дотримання державою закону, але й установлення сфери активності й самостійності особи». Забезпечення прав особи - незмінний об'єкт уваги в правознавстві, включаючи процесуальні галузі юридичної науки. Проблематика правового стану особи, переборюючи деяку стабільність свого предметно-методологічного контексту, стає центральним джерелом формування оновленого наукового інтересу.

УДК 349.6 (043.2)

Чуб Г.М.,
старший викладач,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ДО ПИТАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В СФЕРІ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

З'ясування об'єму та змісту кримінальної відповідальності в галузі екології є актуальним для всебічного дослідження юридичної природи відшкодування шкоди, заподіяної порушенням екологічного законодавства та екологічних прав громадян, зокрема, як найефективнішого способу їх захисту.

Для України стабільна політика в галузі екології є запорукою успіху, так як і здатність швидко та ефективно реагувати на зміни навколишнього середовища. Проте наша держава, на жаль, не приділяє достатньо уваги питанням екологічної безпеки. Хоч вона і має гарантуватись громадянам України шляхом здійснення широкого комплексу державно-правових та інших заходів, відповідно до Закону України «Про охорону навколишнього середовища» від 25 червня 1991 р. Варто зробити уточнення, під екологічною безпекою маємо на увазі складову глобальної і національної безпеки, тобто такого стану розвитку суспільних відносин в галузі екології, при якому системою державно-правових, організаційних, науково-технічних, економічних та інших соціальних засобів забезпечується регулювання екологічно безпечної діяльності, режим використання природних ресурсів, охорона безпечного для життя та здоров'я людей навколишнього середовища, попередження погіршення екологічної обстановки та виникнення небезпеки для природних систем та населення.

Екологічні злочини є одними з найпоширеніших та найнебезпечніших, оскільки завдають шкоди відразу всьому суспільству. Кримінальна відповідальність є одним з важливіших засобів забезпечення раціонального природокористування, відновлення екологічних об'єктів та охорони довкілля, яка, поряд з тим, має на меті покарання винних, припинення і попередження порушень законодавства з високим рівнем екологічного ризику і екологічної небезпеки для навколишнього природного середовища.

Єдиним законодавчим документом, за яким визначаються вид і міра кримінальної відповідальності за екологічні правопорушення в Україні є Кримінальний